

VECKA 4

Vad arbetsgivare vill ha

+ Arbetsplatskultur

Den här timmen handlar om vad som avgör vem som får ett jobb — och hur arbetsplatser fungerar.

DEL 1

Vad arbetsgivare faktiskt letar efter — tre frågor bakom alla
intervjufrågor

Vad tror ni är det viktigaste för en arbetsgivare när de väljer vem de ska anställa?

Diskutera med grannen i en minut. Vad tänker ni på?

Tre frågor bakom alla intervjufrågor

Oavsett vad arbetsgivaren frågar i en intervju handlar det alltid om tre saker.

1 Kan du göra jobbet?

Har du rätt utbildning, erfarenhet, körkort, certifikat? Det är det som öppnar dörren till en intervju.

2 Kommer du att göra jobbet?

Är du motiverad? Pålitlig? Kommer du dyka upp och anstränga dig? Det är det arbetsgivaren försöker bedöma under intervjun.

3 Hur kommer du vara att arbeta med?

Kommer du passa in i teamet? Kan du kommunicera? Hur hanterar du svårigheter? Det är ofta det som verkligen avgör vem som får jobbet.

NÄRVARO

Vad som faktiskt väger tyngst

Utbildning och erfarenhet öppnar dörren — men det är sällan det som avgör.

Pålitlighet

Kommer du i tid? Gör du det du lovar? Hör du av dig om något händer? Det är grunden för allt annat.

Kommunikation

Kan du fråga när du inte förstår? Säga till när något inte fungerar? Det är en yrkesförmåga — inte personlighet.

Ärlighet

Säger du att du kan saker du inte kan, märks det snabbt. Ärliga begränsningar bygger förtroende. Överdrivna påståenden förstör det.

Vilja att lära sig

Ingen kan allt från dag ett. Vad arbetsgivaren bedömer är om du verkar vilja lära dig — och om du tar ansvar när du inte vet.

Vilja att stanna

Att anställa och lära upp någon kostar tid och pengar. Arbetsgivare vill anställa någon som troligtvis stannar ett tag.

Vilket av de fem tror ni väger tyngst i den här gruppen av jobb?

Pålitlighet, kommunikation, ärlighet, lärvilja eller stabilitet? Motivera.

DEL 2

Hur arbetsplatser fungerar — och vad som förväntas av dig

Vem är ni på en arbetsplats?

Dela med gruppen — alla erfarenheter är relevanta.

Hierarki och beslut

Det som kan verka informellt är faktiskt en annan typ av struktur.

Hierarkin är platt

I Sverige är det vanligt att tilltala chefen med förnamn. Det är normalt. Du kan ifrågasätta beslut och komma med egna idéer på möten.

Beslut tar tid

På många svenska arbetsplatser diskuteras beslut med hela gruppen. Det tar längre tid men upplevs som respektfullt. Ha tålamod.

Tystnad = eftertanke

Om det blir tyst i ett möte är det inte ett tecken på att folk är arga eller ointresserade. Det betyder att de tänker. Fyll inte varje paus.

Arbete och fritid hålls isär

Att prata om sin fritid under lunch eller fika är helt normalt, men under arbetstid fokuserar man på att arbeta och håller privatlivet utanför.

Kommunikation och tid

Två saker som märks snabbt och väger tungt.

Direkthet med lugn

Att säga "det funkar inte" är okej. Att höja rösten är inte okej, även om man är frustrerad. Direkthet = bra. Aggressivitet = problem.

Feedback är indirekt

"Det kanske kunde vara lite tydligare" betyder troligen "det här är otydligt och behöver göras om". Lär dig läsa mellan raderna.

Säg ifrån

Att tiga och hålla med om saker du inte håller med om för att verka trevlig uppfattas ofta som passivitet. Det är bättre att säga vad man tycker, men lugnt.

Fem minuter sent är sent

I Sverige räknas fem minuter försenat som att man är sen. Om du inte kan komma — ring in och meddela det, helst innan passet börjar.

Sjukanmälan

Ring arbetsgivaren om du är sjuk. Dag 1 är karenssdag — ingen ersättning. Från dag 2 betalar arbetsgivaren sjuklön.

Fika och oskrivna regler

De viktigaste reglerna på en arbetsplats skrivs aldrig ner.

Fika är mer än kaffe

Fikan är ett tillfälle för kollegor att prata och bygga gemenskap. Att alltid hoppa över den kan uppfattas som att man inte vill vara en del av gruppen.

Ämnen under fika

Väder, helger, allmänna saker. Undvik lön, religion och politik — de kan bli känsliga och skapa onödig spänning.

Oskrivna regler finns överallt

Vems kopp är det? Vem köper mjölk? Hur man tar paus, hur länge man stannar. Observera de första veckorna — och fråga om du är osäker.

Klädsel

Klä dig ett snäpp mer formellt än du tror att jobbet kräver. Rent och välskött är viktigare än dyrt.

**Vad skulle ni ha på er till en intervju?
Spelar det roll till vilket yrke?**

Diskutera i gruppen — är det samma sak eller olika?

Scenarion — hur skulle du göra?

Diskutera ett i taget. Det finns inga perfekta svar.

Scenario A

Din chef ber dig göra något du inte håller med om. Hur reagerar du?

Scenario B

En kollega gör ett misstag som påverkar ditt arbete. Vad gör du? Berättar du för chefen? Pratar du med kollegan direkt?

Scenario C

Det är fika och alla sitter och pratar. Du känner dig osäker på vad man pratar om och förstår inte allt. Vad gör du?

Scenario D

Du är sjuk men vill inte ta en dag ledigt för att du precis börjat. Vad säger den svenska normen om det?

Vad tycker du är det viktigaste för att du ska trivas på en arbetsplats? Tänk dig in i att arbeta som chef. Vad önskar du hos dina anställda?

Inga rätt eller fel — alla observationer är värdefulla.

DEL 3

Anställningsformer, provanställning och att använda det du lärt dig

Vad tror ni är skillnaden mellan ett vikariat och en provanställning?

Skriv ned vad ni tänker — vi går igenom det sen.

Anställningsformer — vad är skillnaden?

Vilken form du har avgör din trygghet och dina rättigheter.

Tillsvidareanställning

Fast jobb utan slutdatum. Den tryggaste formen. Det man i de flesta fall siktar på.

Provanställning

Upp till 6 månader. Kan avslutas utan förklaring av båda parter. Leder oftast till fast anställning om det går bra.

Vikariat

Man täcker upp för någon som är sjuk eller föräldraledig. Tidsbegränsat men en bra ingång till en arbetsplats.

Timanställning

Man kallas in när arbetsgivaren behöver extra personal. Osäkert men kan leda till mer arbetstid med tiden.

Bemanningsanställning

Anställd av ett bemanningsföretag men jobbar hos ett annat. Kan leda till anställning hos det företag man jobbar på.

Provanställningen — en lång intervju

Under de sex månaderna bedömer arbetsgivaren fortfarande om de gjort rätt val.

Vad som bedöms

Pålitlighet, kommunikation, samarbete och om du verkar vilja stanna. Det är exakt samma tre frågor som i intervjun — nu testade i praktiken.

Kom i tid — varje dag

Det är det tydligaste tecknet på att du tar jobbet på allvar. Inte nästan varje dag. Varje dag.

Fråga om du är osäker

Det är bättre att fråga än att göra fel. Ingen förväntar sig att du ska kunna allt direkt.

Bygg relationer

Hälsa på alla. Delta i fikan. Lär dig folks namn. Det är hur man faktiskt blir en del av gruppen.

De första dagarna på jobbet

De första veckorna sätter en ton som är svår att ändra.

Observera mer än du pratar

De första dagarna handlar om att förstå hur arbetsplatsen fungerar. Lyssna, titta, ställ frågor. Det imponerar mer än att försöka visa hur duktig du är direkt.

Presentera dig för alla

Hälsa på alla du möter — inte bara de du jobbar närmast. Ta initiativet. Folk minns den som hälsade och de som inte hälsade.

Fråga när du är osäker

Att fråga visar att du bryr dig om att göra rätt. Att gissa och göra fel kostar mer än att fråga. Ingen förväntar sig att du ska kunna allt från dag ett.

Mobilen i fickan

Kolla inte mobilen under arbetstid. Det märks direkt och ger ett dåligt intryck — även om chefen inte säger något.

Be om feedback

Fråga din chef eller handledare efter en vecka hur det går. Det visar att du vill lära dig och förbättra dig. Det är ovanligt och uppskattas.

Vad tror ni är det svåraste med att börja på ett nytt jobb?

Vad har ni upplevt själva — eller vad oroar er mest?

Scenarion — vad gör du?

Välj ett scenario. Diskutera med grannen — sedan berättar ni för gruppen.

Scenario A

Du förstår inte en arbetsuppgift men din chef verkar stressad och du vill inte störa. Vad gör du?

Scenario B

Du har provanställning och mår dåligt en dag. Du vet att karensdag innebär att du inte får betalt. Vad väljer du — och varför?

Scenario C

Du ser att en kollega gör något på ett sätt som du tror är fel. Du har jobbat där i två veckor. Vad gör du?

Scenario D

Din chef ger dig feedback som du inte håller med om. Hur svarar du?

Övning

Öppna Platsbanken eller ett jobbannonssajt.

Hitta ett jobb

Välj en annons för ett jobb du faktiskt skulle kunna tänka dig att söka. Något du tror du kan klara av.

Testa de tre frågorna

Kan du göra jobbet? Vill du göra det? Hur tror du att du skulle fungera där — med kollegorna, chefen, kulturen?

Fundera på passformen

Vad i annonsen antyder hur arbetsplatsen fungerar? Letar de efter "flexibel"? "Stresstålig"? Vad säger det om stället?

Dela med grannen

Vilken annons hittade du? Svara på de tre frågorna högt för den du sitter bredvid. Hur låter det?

Vad tar du med dig från idag?

En sak du kommer tänka på nästa gång du läser en jobbannons eller söker ett jobb.

Scanna och svara

Det tar en minut.

Nu:

Tid för stöttat jobsök

Sök ett jobb. Testa de tre frågorna på en annons.